

Pamětník: muž, věk: 42 let, středoškolské vzdělání

Kolik ti bylo let?

21.

Byl jsi ženatý?

Ne.

Kde jsi pracoval?

Na vojně, základní vojenská služba.

Vzdělání jsi měl?

Středoškolské.

Byl jsi ty nebo tvá rodina zasažen režimem již předtím?

Ano.

Jak?

Můj strejda emigroval do Švýcarska v 68., takže jsem nemohl vycestovat do kapitalistického zahraničí.

Nesouhlasil jsi s režimem?

Ano, já i celá naše rodina nikdy nesouhlasila s režimem.

Komunikoval jsi nějak se strýcem v zahraničí?

Občas dopisy, poprvé jsem ho viděl až v roce 1991.

Když jsi byl na vojně, byla vyhlášena pohotovost během demonstrací?

Byl vyhlášen poplach, byly nám rozdány samopaly a byli jsme vycvičeni střílet i demonstranty, kdo neuposlechne, bude zastřelen.

Byli povoláni do akce i lidé v záloze?

Ne nebyla mobilizace.

A stalo se něco, nebo se nic nedělo?

Jen to bylo řečeno. Zůstávali jsme v kasárnách. Neměli jsme informace, co se děje venku, jen od návštěv jsme dostávali informace, pak jsme se bouřili, že jsme si připnuli na maskáče trikolóru; na nástupu nám je velitelé strhávali a tvrdili, že půjdeme do vězení. Velitelé tvrdili o demonstrantech, že to byli feťáci a podvratné živly a že nezaslouží nic jiného než postřel, a následně za několik týdnů úplně otočili, že to jsou naši milí studenti, a během několika měsíců začali houfně podávat žádost o odchod do civilu. Po základní vojenské službě jsem jednoho z nich potkal na Václaváku, jak prodává ve stánku ruský uniformy a beranice. Na vojně byl ve funkci velitele roty (major). Jiný se úspěšně začal život vekslováním.

Věřili jste, že možnost střetu byla reálná?

Věřil jsem tomu, že se může stát, že dostanu rozkaz zasáhnout, že může dojít i ke střelbě. Báł jsem se a odrazoval jsem všechny návštěvy, které za mnou tehdy chodily a které byly plné optimismu, štěstí, od účasti na protestech. Byli jsme bojová jednotka a spousta mých

spoluvojinů, hlavně těch jednodušších – většinou z východního Slovenska, ale i z Moravy, se těšila, jak si půjde zastřílet na demonstrace.

Jaké jsi měl pocity, když ses dozvěděl o pádu režimu?

Bezprostřední pocit jsem zažil až na opuštěném, když jsem si pustil záznam demonstrací a z převratu, protože v kasárnách jsme žádné zprávy neměli. Pocity byly spíše zmatené a nevěřící. Vše mi došlo až po několika týdnech.

Dostavily se nějaké změny v kasárnách?

Až po několika týdnech se uvolnil režim v kasárnách, lampasáci začali být otevřenější a příjemnější, po několika měsících se začal měnit i systém základní vojenské služby a díky tomu jsem se dostal o několik měsíců dřív domů. Pod podmínkou, že se ožením a budu mít tak vojnu na celý život (doufám).

Co sis sliboval od pádu režimu?

Kapitalismus, možnost obchodování (využití mého vzdělání – zahraniční obchod), svoboda vyjadřování a cestování.

Splnily se ti ty věci?

Splnily se téměř bezvýtku, jen někteří hlupáci si tohle neuvědomují a necení si toho.

Je něco dobrého, co zmizelo pádem režimu?

Jediné, co zmizelo, byla jistá soudružnost mezi lidmi, za socialismu bylo více volného času a lidé k sobě měli z jistého pohledu mnohem blíže (scházení se na „čundrech“, sportování, party...).

Přinesl převrat i něco špatného?

Jednoznačně se mi nelíbí, že po roce 2000 se čím dál tím víc ve špičkách politiky a vlády prosazují lidé, kteří jsou v pravém slova smyslu zlí, a je zde hrozba, reálna hrozba, že pokazí vaší generaci život.